

En conjunt, el llibre d'Antoni Ferrando i Miquel Nicolàs mereix una clara valoració elogiosa pel rigor i l'exigència amb què ha estat elaborat i per la seva notable qualitat com a obra de divulgació. Els autors de-

mostren en aquest llibre un gran domini de la matèria examinada i alhora un reeixit esforç d'equilibri i de globalitat, i una encertada voluntat pedagògica.

Carles DUARTE

Francesc Xavier VILA I MORENO, *Transmissió dels idiomes en les parelles lingüísticament mixtes*, Barcelona, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1993, 26 pàg., ISBN 84-393-2680-7.

La normalització de la llengua catalana, per anar endavant, necessita superar amb èxit quatre fases: adhesió, coneixement, ús institucional i comunicació oral espontània. Tenim un perill, i és el de confondre les fases amb etapes: les etapes són successives (en una data determinada n'acaba una i en comença una altra), mentre que les fases se superposen (encara que en cada moment posem l'èmfasi en una d'elles, continuen vives les fases anteriors i podem avançar coses de les posteriors). Així, per exemple, pel fet de trobar-nos ara en la fase del foment de l'ús institucional, correm el risc de subestimar la importància que continua tenint l'extensió del coneixement i, en conseqüència, infravalorar els cursos del Consorci per a la Normalització Lingüística i els certificats de la Junta Permanent de Català, malgrat que són els dos productes lingüístics més ben acabats i amb més acceptació entre la gent.

Tenim, encara, un altre perill, i

és que la hipòtesi del Pla general de normalització lingüística a Catalunya, segons la qual «la modificació gradual del comportament lingüístic de les persones ha de ser el resultat del canvi també gradual del funcionament lingüístic dels organismes que vertebraren la societat», sigui una hipòtesi que, en realitat, no arribi a confirmar-se. De fet, tot i que l'adhesió a la llengua catalana va bé per aprendre-la, una cosa no du per força a l'altra. Sense conèixer un idioma, no pot utilitzar-se; però prou sabem que coneixement i ús no són sinònims. De la mateixa manera, l'ús institucional (escola, mitjans de comunicació, empreses, entitats, administracions públiques, etc.) és evident que no fa cap mal a la utilització del català en les relacions personals, ¿però l'ús institucional de la nostra llengua, tot sol, la farà avançar en la comunicació oral espontània? Si la resposta és sí, no cal que en parlem més. Però si la resposta és no, hauriem de començar a estu-

diar de valent l'ús del català en les relacions personals, i a pensar si és possible de dissenyar estratègies per intervenir-hi.

Doncs bé, l'estudi de Francesc Xavier Vila, que forma part de la col·lecció de publicacions de l'Institut de Sociolingüística Catalana, té una extensió modesta però un mèrit extraordinari, perquè analitza, precisament, un dels dos àmbits essencials de la comunicació oral espontània a casa nostra, el de la tria de la llengua a transmetre als fills en les parelles idiomàticament mixtes (l'altre àmbit decisiu és la tria lingüística en la joventut). I, a més, Vila té el coratge de proposar un pla d'actuació per incidir en la realitat que estudia. Encara que som lluny de trobar-nos davant d'un treball perfecte (podria ser més ben escrit i podria afinar més a l'hora de dissenyar el pla d'actuació), l'obra assenyalava un camí importantíssim, que hauríem de prosseguir, perquè és vital per al present i el futur de la nostra llengua.

Com a tast de *Transmissió dels idiomes en les parelles lingüísticament mixtes*, vet aquí dos paràgrafs ben expressius:

«Que les famílies lingüísticament mixtes reflecteixen el comportament macrosocial i constitueixen un dels principals motors de la substitució lingüística a Catalunya semblen afirmacions fàcilment compartibles. Que hom pugui incidir en aquestes famílies més fàcilment que en d'altres grups socials constitueix una hipòtesi interessant per a un procés de normalització que es vol democràtic i respectuós amb la llibertat individual».

«L'objectiu final del pla esbossat és facilitar la nativització del català entre tots els fills dels catalanoparlants, ni més ni menys; en altres mots, evitar cap pèrdua demolingüística entre la comunitat amenaçada d'extinció durant el procés de canvi generacional. Per tant, aquest pla no afecta el gruix dels castellanoparlants ni el gruix dels catalanoparlants, per als quals caldrà dissenyar polítiques lingüístiques diferents. Aquest pla tot sol no conduirà a la recatalanització: només assaja d'obtenir una de les vies d'aigua més grosses del vaixell de la llengua catalana.»

Joan TUDELA